

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
 За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.
 За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
 Преплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.
 Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: М. Павловић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ НИКОЛА I

по милости Божјој КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Пошто ће Предсједник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Војни, генерал-ађутант, бригадир сердар Јанко Вукотић одсуствовати неко вријеме у иностранству, то на основу члана 7. закона о Краљевској Влади рјешавамо, да истога заступа у дужностима Предсједника Министарског Савјета и Министра Војног, Наш Министар Унутрашњих Дјела, Лабуд Гојнић.

Предсједник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Војни, нека изврши овај указ.

Цетиње, 7. јуна 1913. г.

НИКОЛА с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
 Министар Војни,
 Генерал-ађутант, бригадир, сердар
 Јанко Вукотић с. р.

РАСПИС

Великом Суду, Обласним, Капетанским и Општинско-варошким Судовима

Законом о устројству војних судова (§ 29.) речено је само то, да дужности војних судова у унутрашњости врше редовни грађански судови, па ма у ком саставу они били.

Овим прописом није укинута редовна функција грађанских судова. Такође није та функција укинута ни другим којим законским прописом.

Настала је само немогућност да редовни грађански судови могу оправдати своје редовне послове ушљед мобилизације и ратног стања. Ова немогућност била је у томе, што су судије војни обвезници. Неки од судија обласних судова остављени су расписом Министарства Правде, бр. 6601 а на основу расписа Министра Војног од 4. септембра 1912. год. бр. 34. да врше судијску дужност у смислу § 29. закона о устројству војних судова; капетани и предсједници општина вршили су своје дужности, одређене им појединим војним уредбама.

Како су ратне операције од поодавно престале и завршене, како је прелиминарни мир већ закључен, то су у главном нестали узроци због којих судови нијесу до сад отиравати своје редовне послове.

Свакодневна је потреба појединаца у држави да траже судску помоћ, те је неопходно нужно да се тој потреби изиђе у сусрет.

У споразуму са Министром Војним и Министарским Савјетом, а по одобрењу Његовог Величанства Краља Господара, нашао сам за корисно да отворим рад у свим судовима, и то на овај начин: да Обласни Судови и Велики Суд и даље узимају у поступак и суде кривичне предмете, који су се до сад појавили од дана мобилизације или се буду појавили до дефинитивног закључења мира, по прописима војних закона, у саставу у коме су судили и до сад те предмете. Ове послове судови имају узимати првенствено у поступак и суђење.

Да сви судови, у кругу своје надлежности узимају, по могућности, све кривичне спорове, који су се покренули прије објаве мобилизације и рата, у поступак и суђење; и да извршни судови извршују извршне судске пресуде и рјешење осим оних, које су донесене о приватно-правном потраживању какве врсте приватног дуга. Ове пошљедње судске одлуке не могу се извршавати с тога, што то забрањује закон о мораторијуму, као што је то речено и у распису Министра Правде од 16. маја ове године број 790.

Нека судови одмах поступе према наређењима овога расписа и о пријему истог извијесте ово Министарство.

Број 1001.

Цетиње, 8. јуна 1913. год.

Министар Правде,
 Љ. А. Бакић

Претписом г. Министра Просвјете и Црквенијех Послова, а на основу чл. 35., 41. и 78. „Закона о народнијем школама“, у вези с чл. 4. и 6. „Правила о полагању учитељских испита“ одређени су за чланове испитне комисије онијема, који желе полагати учитељски испит:

Г. Милан Радић, наставник Богословско-Учитељске Школе за вјеронауку и пјевање;

Г. Душан Вуксан, наставник Велике Државне Гимназије за српски језик са словенскијем читањем и српском књижевношћу;

Г. Лазо Поповић, професор Богословско-Учитељске Школе за педагошку групу (психологија и педагогика);

Г. Дане Дракулић, наставник Велике Државне Гимназије за рачун и геометрију;

Г. Коста Костић, наставник Велике Државне Гимназије за српску и општу историју;

Г. Владислав Нешковић, наставник Велике Државне Гимназије за географију;

Г. Перо Вучковић, ректор Богословско-Учитељске Школе за природне науке;

Г-ђа Јана Радовићка, учитељица за женски ручни рад и поуке за домаћице; и

Г. Нико Новаковић, учитељ за ручни рад.

За предсједника испитне комисије одређен је г. Перо Вучковић, ректор Богословско-Учитељске Школе.

Број 882. Из канцеларије Краљ. Министарства Просвјете и Црквенијех Послова, 5. јуна 1913. г., Цетиње.

— Краљ. Министарски Савјет на својој IX. сједници од 22. маја о. г. одредио је нарочиту контролну комисију за пријеглед рачуна Друштва Црногорског Црвеног Крста и посебне комисије за пријеглед и сређење рачуна војне интендантуре и војне реквизиције.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Његово Краљ. Височанство Књаз Мирко отпутовао је на Крушевац.

— У овдашњем њемачком посланству било је приликом јубилеја Његовог Царског Величанства Цара Вилхелма примање честитања. Његово Величанство Краљ Господар одвезао се тога дана до посланства и оставио своју посјетницу. Његово Краљ. Височанство Књаз Петар је посланику г. Екарту лично честитао. У име Краљевске Владе на честитању је био г. Петар Пламенац, министар иностраних дјела.

— Г. др. Колушев, бугарски посланик, повратио се јуче са породицом с одсуства.

— Г. Јово Поповић, наш делегат при преговорима за закључење мира, вратио се из Лондона на Цетиње.

Србија и Бугарска

(Телеграфски извјештаји Б. Пресбирора)

— Биоградски Пресбирор —

Биоград, 4. јуна. — Пашић је поднио оставку, коју краљ није хтио примити. Министарска криза је довршена и Пашић ће продужити политику изложу у његовом потоњем експозеу.

Биоград, 4. јуна. — Комуникеом вечерашње „Самоуправе“ службено

се признаје, да је влада понудила Краљу демисију због тога што је Царевим писмом наступило моменат, да се одлучи може ли влада поћи путем медијације арбитаже, кад је објавила да савезни уговор нема своје важности и под којим условима би могла поћи тим путем. Влада је мислила да треба поново узети у оцјену правац досадање политике и хтјела је дати прилику да се чују и евентуална супротна мнијења. Круна је одбила понуду, јер није умјесно изазвати кризу владе која ужива повјерење Круне и већине, него треба продужити даље отпочети посао ослобођења. Влада је на то одустала од демисије изјавив да ће продужити рад своје политике. Овај и овако стилизовани комунике објелодањен је одмах након пријема бугарске ноте, која је стигла данас, и којом Бугарска ставља такве услове за демобилизацију, да то значи да је стварно одбија. И ово нарочито констатује „Самоуправа“, која каже: „Србија је предложила Бугарској демобилизацију без икакве резерве и ограничења, очито у намјери да се избјегну ратни сукоби дотле, док се све учини за мирно ријешење. Она, дакле, не изазива сукобе. Бугарска је у ствари одбила мирољубиви предлог Србије.“ — Комунике „Самоуправе“ о кризи владе тумачи се као објава да Србија сагласношћу свих мјеродавних фактора хоће да продужи политику у досадањем правцу. Пашић полази ове недеље на конференцију у Петроград, јер је Србија одмах пристала на њу, а конференција ће се, како увјеравају, бавити најприје питањем демобилизације савезника и сви савезници, па и Русија, стоје на становишту, да до коначнога ријешења спора остану у спорне зоне оне трупе које их сада држе. Не зна се да ли ће Бугарска пристати на то гледиште; чини, се да ће га везати уз рјешавање питања о самом меритуму диобе територија. Цар ће рјешавати спор само ако не дође до споразума између савезника. Петроградски преговори потрајаће вјероватно неко дуље вријеме. — Пашић је јуче и данас конферирао са више представника странака и старијих политичара. Народни посланици сазвани су у Биоград телеграфским путем. Можда ће имати само страначка вијећања а евентуално и скупштинску сједницу, на којој би влада прије Пашићевог пута у Петроград имала приказати садашњу ситуацију и изазвати вотум Скупштине; није до часа ипак сигурно да ли ће Скупштина имати сједницу. Све странке су сложне у том, да Србија њене интересе које означаје као животне и даље свим средствима брани и излучи их за арбитраже. — Много се коментира долазак Престолонашљедника Александра који је јутрос у десет сати, за јавност по све ненадано, допутовао. Пронеси се вијест да је позван и Војвода Путник. — Са границе долазе приватне вијести да све више расте број бугарских бјегунаца, које су српске власти почеле враћати, јер је опасност од заразе, колере. Бјегунци причају да у Штипу пошљедњих дана бјесни колера у војсци и гра-

ђанству, које се разбјежало. Српске власти предузимају опсежне мјере против ширења заразе. Данас је, према неким вијестима, код Штипа пребјегао читави један бугарски батаљон, кога је покушала без успјеха да заустави бугарска кавалерија. Међутим та вијест нема још никакве потврде и не држи се да је вјероватна. — „Самоуправа“ кометира телеграм Краља Фердинанда и каже: Чињеница, да је бугарска влада одбила предлог демобилизације, даје довољно маха песимизму у погледу мирољубивих тенденција Бугарске, о којима говори толико Краља Фердинанда телеграм. Чудан је анахронизам у телеграму Краља Фердинанда, када каже: Пашићева је декларација пала у доба када се спремао састанак министара. Ово није истина, јер је декларација дана много прије него се спремао састанак. За ту нетачност мора да прими одговорност бугарска влада. Друга крупнија нетачност је што Краљ Фердинанд тврди, да је Пашићева изјава неочекивана и изазвала огорчење у Бугарској. Цијела бугарска јавност знала је прије српско гледиште и бунила се мјесецима и изазивала на реагирање. Бугарска је влада била још прије три мјесеца службено обавијештена од српске владе о подјели како је Србија тражи. Поново обавијештење добила је и прије експозеа. Зар Бугарска влада није обавијестила свога Владара? Али Краљ Фердинанд је ипак морао знати све то. И његове оптужбе такве су природе да не могу помоћи гледишту Бугарске. Његов телеграм остаће докуменат о недостатку потребног дипломатског такта код бугарских државника, који имају да прима одговорност са потписом њиховог суверена. Овакво писање владинога листа у опште се одобрава, али је ипак учинило извјесну сензацију.

Биоград, 7. јуна. — Сазнајемо из врло сигурног извора, да су близу села Хамзали на сјеверо-западу од Доријана а на српском земљишту бугарски војници отворили паљбу на српску патролу и том приликом ранили једног наредника. Напад је трајао десет минута.

— Атинска Агенција —

Атина, 4. јуна. — Јутрошње новине изјављују, да Грчка има увјерење у резултат састанка у Петрограду. Њени интереси неће бити ни мало оштећени, па ипак продужење неизвјесности и губитак времена неће нашкодити Грчкој, јер ушљед рђаве воље оних који су провоцирали садање стање састанак петроградски неће постићи повољно ријешење, али Грчка неће бити никако одговорна за пошљедице и такође неће бити сама да одбрани своје животне интересе. — Могуће је, да ће Веницелос отпутовати сјутра или прекусјутра у Солун да се споразумије с Краљем.

Атина, 4. јуна. — Русија је позвала званично четири министра предсједника да дођу у Петроград. Веницелос је примио позив а такође Србија и Црна Гора. Одговор Бугарске још је непознат. Веницелос ће отпутовати у брзо.

Преплата се шаље непосредно Администрацији „Глас Црне Горе“ на Цетиње, а коме је наручије г. Вељко Рамадановићу, к. ш. агенту у Котор. Дописи се шаљу Уредништву Рукописи се не враћају. Огласи се шаљу Администрацији и наплаћују се: за сваку ријеч или број од пет цифара из петит слова по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара, из виших слова сразмјерно више. Најмањи оглас наплаћује се 1 перспер. — Осим најприједименоване цијене од ријечи, наплаћује се по закону о таксима још по 50 пара за свако поједино оглашавање.

Софија, 1. јуна. — Вијест односно српског предлога за демобилизацију повољно је прихваћена.

Софија, 2. јуна. — Кабинет је састављен: Предсједништво и иностраних дјела Данев, унутрашњих Маџаров, просвјете Пејев, финансија Теодоров, правде Абрашев, рата Ковачев, трговине Буров, привреде Лудсканов, грађевина Јаблански.

Париз, 3. јуна. — „Хавас“ јавља из Петрограда, да влада руска сматра одговоре Краља Петра и Фердинанда да задовољавају, те ће на основу тога Сазонов позвати предсједнике министарстава четири савезних држава да дођу што прије у Петроград ради конференција.

Биоград, 4. јуна. — Влада српска је прихватила позив руске владе односно састанка 4 министра предсједника у Петрограду.

Софија, 5. јуна. — Одговор Бугарске на ноту српску односно демобилизације излаже, да су војничке мјере предузете са стране Бугарске пошљедица војничких мјера са стране Србије. Бојазан да влада бугарска не жели да искористи сва средства ради мирног довршења спорних питања неоснована је. Бугарска влада, надахнута увијек жељом и осјећајима братства и пријатељства, пристаје на једновремено смањење садашњих ефектива али с тим, да у заузетим покрајинама остану трупе у једнаком броју и да оне ту остану докле се не донесе одлука.

Биоград, 6. јуна. — „Самоуправа“ изјављује, да се предлог Бугарске односно арбитраже Русије не може сматрати као одговор на потону српску ноту.

Софија, 6. јуна. — Одговор Бугарске на тражење српско односно ревизије уговора биће предан сјутра. Одговор побија тачку по тачку све наводе изложене од стране српске владе, а у корист њеног тврђења, и одбија сваку измјену уговора.

Софија, 7. јуна. — Одговор Бугарске на српску ноту, којом се тражи преглед уговора, побија наводе српске владе. Влада бугарска са највећом енергијом и постојаношћу излаже правичност уговора, којом се одбија свака идеја о ревизији уговора савеза или нова подјела задобијених земљишта између Србије и Бугарске или судјеловање Црне Горе и Грчке у тој подјели. Искрено убијеђена у потребност савеза, који је до сада дао тако повољне резултате, Бугарска влада је упутила српској влади братски позив да иста одржи тачке уговора и да одступи од свога тражења односно прегледа уговора, а да се због спорних питања ослони на пресуду највишег арбитра.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Остајте овдје! Проширење Србије изазвало је жељу прекоокеанских срба у Војводини, да напусте прадједовска огњишта и да се населе у новоослобођене крајеве. То је покренуло — као оно некад Алеску Шантића да насељеницима из Босне и Херцеговине кликне „Остајте овдје!“ — Павла Е. Јуришића да Војвођанима упути овај поклич:

О не остављајте своја поља родна,
И широке равни Баната и Срема
Јер ће пропишати ваша груди родна,
Кад осети, да вас, више на њој нема! —

Коме остављате тјело Светог Цара,
Што вам га очеви у аманет даше,
Ако на немилост Жиди и Маџара,
Оставите села, поља равни више?

Знајте кад их узму Јаноши и Пиште,
Утрнуће Српство „с оне стране Саве!“
На ком остављате рођено огњиште,
И богате равни Бачке и крај Драве?

Ил' зар не чујете уздахе гробова:
„Ком нас остављате, о грешни синови?“
О, не одлазите с груди праједова,
Да не би постали Бранковићи нови!

Конгрес земљорадничких задруга. Овогодишњи конгрес српских земљорадничких задруга одржаће се у мјесецу септембру у купалишту Липику (Славонија) Управа купалишта је особитом предусре-

тљивости обећала уступити велике своје просторије за купалишту, коначишта, купке и т. д. Дан, кога ће се конгрес одржати, објавиће се доцније, кад се тачно установи. Купалиште Липик је за то одређено, јер се гости тамо већ у септембру разилазе, па су онда на располагању велике сале, коначи и све друге друге нужне удобности. Осим тога треба тај крај питоме наше Славоније нарочито оживљавати, јер је народ још увијек доста млитав, а задругарство је, као што је познато, најбоље средство, да народу отвара очи и да га побуђује на прегаљаштво.

Осамдесетогодишњица. Српски првик у Угарској г. др. Михаило Полит-Десачић у понедељак је навршио осамдесету годину. Све ово вријеме провео је у неуморном раду и борби за народна права стојећи на бранику Срба у Угарској. У почетку је дјеловао као посланик у хрватском, а доцније у угарском сабору. Његово име у тијесној је вези са политичком прошлешћу онамошњег српског народа. Политички његов рад био је плодан и неуморан. Као одличан и вјешт говорник истицао се и у хрватском и у угарском, као год и српском народно-црквеном сабору. То се најбоље види из његових говора, који су оштампани у четири велике књиге, а који су у главном историја политичке прошлости нашег народа у тамошњем крају. Борио се неуморно за права немађарских народа, за народно-црквену аутономију и све оно што је ишло у прилог српско-хрватском народу. Његови говори како о унутарњој тако и спољној политици, а нарочито балканској, одвајали су.

Г. др. Полит родио се 3. јуна 1833. г. у Новом Саду. Студирао је у Паризу и Бечу, гдје је и докторирао. Његово дјеловање још од тада датија. Нарочито се истакао споменицом, којом је тражио слободу за Босну и Херцеговину. Службобаво је и у Црној Гори као секретар Књажев, као год и у Загребу, Бечу, и т. д. Због његовог непомирљивог држања у хрватском сабору, гдје је био од 1865—1872. г. тадањи бан Левин Раух одузео му је у Хрватској адвокатуру. Он је тада отишао у Нови Сад, научно мађарски и наставио адвокатуру. Тада је ступио у угарски сабор.

И крај свог неуморног и обилног рада на парламентарном и политичком пољу г. др. Полит је неуморно радио с пером у руци. Као политички писац познат је и страном свијету. Владлајући страним језицима, писао је на француском, њемачком, мађарском и другим језицима. Заступао је и у тим својим радовима животне интересе не само Србо-Хрвата, него и свих других народности у Угарској. Уз то је радио и на многим српским листовима, а од 1902. г. налази се на челу „Браника“, у коме још и сада младалачким жаром пише родољубиве чланке, велике вриједности.

Г. др. Полит неоспорно је сјајна појава у нашем народу. Одваја и као политичар, и као парламентарцац, и као патриот, и као новинар. За њ се с правом вели да је један од најсјајнијих личности модерног парламентаризма у Угарској. И ако у осамдесетој години, он је исти онакав какав је у младости био.

Придружујући се и ми многобројним честиткама, сједом и неуморном борцу одајемо искрено сваку хвалу и признање и кличемо му: нека му је част и дика и поживио на понос свију нас.

„Српски Књижевни Гласник“. Изашла је прва свеска „Српског Књижевног Гласника“ за мој о. г., те пошто је цензура одобрила ту свеску, разаслаће се претплатницима у Аустро-Угарској. У њој се налазе ови одлични радови: Увод „Лазаревом Васкресењу“ од Иве Воиновића, приповијетка Св. Ђоровића „Дивљак“, приповијетка „Мала Шала“ од А. Чехова, ромац „Прољетње воде“ од Ивана Тургењева, pjesма „Пролеће“ од А. Шантића, pjesма „Свеће овог пролећа“ од Симе Пандуровића, pjesма „Благотворно вече“ од Владимира Черине, pjesма „Албатрос“ од Имра Богдара, расправа Павла Поповића „Из наших приповедака“, Цркве и школе у Београду“ од Т. Стефановића-Виловског, умјетнички и политички преглед, оцјене и прикази, биљешке „Српски Књижевни Гласник“ излази у Београду двапут мјесечно, а цијена му је на годину 18 круна.

„О женама“ од Артура Шопенхауера. Ову занимљиву расправу њемачког филозофа превео је на српски Милан Вујакић, а изашла је у издању вриједне књијарнице С. Б. Цвијановића у Београду. То је већ друго издање. Цијена 50 пара.

„Соко“. Тако се зове орган Српских Сокола у Америци и лист за народно просвјеђивање. Ово му је трећа година. Уредник му је Петар О. Стијачић. Власник: Српска Соколска Жуна у Америци у Српски Културни и Добротворни Фонд. Садржај 1. и 2. броја је овај: Чланци: Читаоцима; Трговачка и занатлијска омладина и Соколство; Важност Српских

Добротворних Друштава; Словенски Соколски Збор — Славенска Лига; Је ли потребно и зашто би требало да и женскиње учествује у борби против алкохола; Корист од пушења; Примјери српског јунаштва; Да ли је мудро и паметно трочити на пиће и дуван. Прјесме: Српски Гуслар; Српске побједо; У гори-пјевачици. Соколство: Задаћа Соколства; Оснивање Соколства; Српско Соколство; Словенско Соколство. Гласник: Књижевност; Умјетност; Из уредништва. „Соко“ ће од сад излазити мјесечно на 32 странице формата као и прије. Цијена му је: за Сједињене Државе 60 центи на годину; 75 центи за остале земље.

Све што се уредништва тиче треба слати: Петру О. Стијачићу, 443 West 22-nd Street, New York, N. Y., а што се администрације тиче: Српској Соколској Жуни, адреса: 2360 Cluboun ave., Chicago III.

Муслимани и ћирилица. Муслимански културни лист у Босни и Херцеговини „Гајрет“ у свом пошљедњем броју на челу листа доноси лијеп чланак о муслиманима и ћирилици, из ког вадимо неке значајније моменте:

„Турски султани знајући да је ћирилица писмо, који се служе на само Срби у Србији, Босни, Зети и Дубровнику, него да је познато и осталим Словенима на Балкану и осим њих и Власима, почеше да своју преписку воде на нашем језику и у ћирилици... Прво султанско писмо с царском тугром потјече од султана Мурата II, а писано је у Једрени 10. јула 1430. Оно позива Дубровчане, да му дођу и да му, међу осталим, одговарају за једну неправду учињену великом војводи Радославу Павловићу. Писмо то писано је чистом ћирилици, поликурзивном, каква је онда била често у обичају не само у писима државне канцеларије, него и у многим рукописима. Од Мурата II имају осим овог још три писма тако писана. Поред њега тако почињу да пишу и његови намјесници, нарочито у нашим земљама. Шабадин-паша, санџакбег западних страна, пише тако Дубровчанима 13. јуна 1441.; тако пише чувени Иса-бег и његов унук Мехмед Челебија.

Фатих Мехмед, II., славни освојитељ Цариграда, писао је ћирилицом не само Дубровчанима, него и својим санџакбегима, кадијама, субашама и осталим чиновницима. Од његових Дубровчанима писаних и сачуваних писама 44 их је писано ћирилицом, а само је једно писано латинским језиком и латинским словима...

У XV. вијеку тако је писало више турских достојанственика. 19. јула 1463. ћирилицом јавља Махмут паша Дубровчанима, да је допро до Јајца, те им пребације, што му нису дошли да га поздраве; тако пише и Мехмед-бег Минет-заде „господар српске земље“; тако и 1467. Махмут-паша Абоговић; 1475. Синан-бег..., а око 1478. Скендербег господар босански... Султан Бајазид II., од кога нам се сачувало 49 писама писаних ћирилицом, промакао је знатно обим њезин (ћирилице). Она постаје јавно, у пола државно писмо. Год. 1481/2. Ајаз паша херцеговачки објављује у земљи: „војником и кнезовом и катунаром и кметовијем и сваке врсте људем Влахом и Србљем свијем малим и големим“ да је престала болест у Дубровнику; ћирилицом се пишу фермани неким турским управним властима као новском дизаду, фочанском кадији, херцеговачком санџакбегу, новском кадији; сам султан тако пише три-чегири пута херцеговачком санџакбегу. 1490. год. Мустафа-бег, господар херцеговачки, ћирилицом је ратифицирао уговор, који су склопили Дубровчани с новским владаром. — И султан Селим I. употребљавао је понекад ћирилицу за Дубровчане, једино онда слободне Балканце. Сачувано нам је до сад шест његових писама ил 1523.—1520. године. Што је још занимљивије писао је тако и Мустафа паша, царски замјеник у Мисиру, позивајући Дубровчане да тамо именују „изборител човека“ за конзула. Од силног султана Сулејмана I. има исто тако ћирилских писама, као и од његових наслједника Селима II. и Сулејмана II.

Дунавски капетан Мустава, пише у Пешти 24. децембра 1536. ћирилицом острогонском капетану Петру; 30 октобра 1537. пише тако мађарски краљ Јован Запоља српском санџак-бегу Мехмед-бегу Јахијапашашићу. Тако пише Ахмед, војвода новски, проведитору котарском Сануду 1544. год., а 1558. Цветбег, нећак клиског санџакбега, капетану млетачком Фабииу Каналу. Сва дописивања између турских и хрватских крајшких часника, која почињу око год. 1567 воде се тим писмом. Тако је 1540 год. писао и славни Хусревбег хрватском бану Петру Кегљевићу, тако и његов наслједник Улампаша, који је писао цару Фердинанду; 1544 и Мехмед паша господар Будима; а 1551 беглер-бег Мехмедпаша темишварском заповједнику Андрији Батороју. У том писму он њему изрично пише: „и

што ми листова посилаш, и све ми српским језиком пошиљеш...“

Колико је ћирилица била ушла у наш елеменат види се најбоље по том, што су неки наши бегови њом писали све што су знали, док су за турска писма узимали нарочите писаре. Такав случај био је у чувеној породици Ченгића. Има случајева, гдје су наши стари на својим башлуцима употребљавали ћирилицу. Један такав натпис налази се у Чајевини код Рогатице а други на гробу Махмута Бранковића у Бранковићима; исто у рогатичком котару. Католички свештеници и сав њихов пук писали су све до XVIII. стољећа само ћирилицом, још 1737. изрично је забрањивао фра Лука Карагић употребу латинице... Треба узети сва три наша листа из задњих година турске владавине у Босни и Херцеговини „Босну“ „Цвјетник“ и „Неретву“, па ће се видјети да у тим званичним листовима стоји само ћирилица поред турског писма“.

Хотелско питање у Далмацији

Хотелско је питање једно од веома важних економских питања Далмације. Још назад неких 20 година није се у свијету знало много више од тога, што је сваки научио у школи, код подуче — земљописа. Од тога су се доба прилике знатно промијениле, данас је Далмација већ у моди код туриста цијелога свијета. Посјета туриста непрестано расте, те би био његов пораст још знатно већи, да би било у Далмацији довољно хотела. Али хотела нема у Далмацији ни у довољном броју, нити свуда тамо, гдје би морали бити, а напосице многи далматински „хотели“ не одговарају туристима ни својим вањским обликом ни својом унутарњом уредбом, јер су то куће не друге или треће, већ девете или десете класе.

Са рационалном изградњом модерних хотела промијенио би се економски живот у покрајини, а нарочито дуж јадранске обале која је особито магнет за туристе из сјеверних, студених и магловитих предјела Европе. Не само да би промет странаца донио са собом боље парабродске (а можда у којем будуће стољећу и жељезничке) везе, већ би сваки хотел постао и тржиштем за становите производе, те би се тиме прехранило много трговаца, обртника, занатлија итд. Сваки би дакле хотел уз корист, коју би давао своме власнику, донио са собом и знатну корист, за цијели предјел, у коме би благостање знатно подигао, у сиромашним предјелима би то благостање створио, те у предјелима, који се налазе на рубу економске пропасти, би навео нови економски живот, који би дотични предјел од сигурно пропасти спасио. Колику корист може давати земљи један суствани промет странаца, то доказује најбоље Италија, која може баш промету странаца захвалити не само свој пољопривредни процват задњег доба, већ и то, да је спасено од сигурне смрти бројне драгуље њезине славе прошлих стољећи.

Ријешење хотелског питања у Далмацији брани највише финансиска страна тога питања. Треба градити хотеле великога стила, треба потрошити много милиона, те треба не само наћи ове капиталне, већ дати и капиталистима сигурност, да ће се сав њихов новац уносно уложити. Ове би капиталне могли дати и појединци, али то био пуки случај, кад би се један такав нашао, те са овим случајем не може се рачунати. Треба дакле свратити пажњу капиталистским удружењима, било у форми друштва на ограничено јамчење, било у форми дионичког друштва.

Градња хотела помоћу дионичког друштва била је у Далмацији већ више пута покушана. Данас постоје у Далмацији три хотела Дионичког друштва, а баш Хотел Импириал у Дубровнику, Хотел Хигијеничког друштва на Хвару и Хотел „Бока“ у Херцеговном. Овај задњи није још био предан промету странаца. Ове пак године устараје се дионичко друштво са дионичком главницом од К. 200.000, за градњу хотела на Браштини код Дубровника. Али задњи је година било више пута покушано, да се тип хотела — дионичког друштва уведе у Далмацију у још већем размјеру, да се ту створе сјајни хотели, који би могли одговарати свим захтјевима странаца, те да се ти хотели граде баш у једној од сјевера до југа Далмације, како би странац могао употребити ове хотеле те пропутovati цијелом Далмацијом и уживати природних љепота ове земље и њезиног дивног мора.

Не може бити најмање двојбе, да би многи од ових хотела имали и сјајни пословни успјех. Колико би странаца на примјер дошло једино у Котор, када би тамо било хотела, који би одговарао захтјевима модерног туристе, јер је Бока Которска једна од најљепших предјела Европе.

Али ипак било би веома тешко наћи великих капитала за градњу далматинских хотела, а за то и јесу сви досадашњи покушаји у том правцу потпуно неуспјели.

Колико приватни капиталисти у Далмацији и ван Далмације, толико и велике банке гледају са неповјерењем на хотелска подuzeћа. Који су томе разлози, може

сваки лако схватити, кад погледа ову таблицу о хотелским дионским друштвима у нашој држави, гледе којих су приступачни успјеси њихова пословања.

ХОТЕЛ	КАПИТАЛ		ДИВИДЕНДА			Година уштељ.
	Првобитни:	Садашњи:	1909	1910	1911	
Erste Wiener Hotelgesellschaft	K 4,000.000—	K 2,400.000—	11.5%	11.5%	9.37%	1869
Метропол, Беч	K 1,000.000—	K 500.000—	3%	3%	3%	1872
Империл, Дубровник	K 1,000.000—	K 500.000—			2.5%	1895
Империл, Беч	K 2,000.000—	K 2,500.000—				1911
Goldene Laupf, Беч, II.	K 5,000.000—	K 5,000.000—				1872
Опатијска друштво	K 8,000.000—	K 8,000.000—				1910
Ривиера, Пореч, Пуљ	K 1,500.000—					1908
Портгосе	K 260.000—	K 2,000.000—				1890
Лукачовице, Морави	K 1,200.000—	K 1,800.000—				1902
Империл, Карлови Вари	K 4,000.000—	K 4,000.000—				1911
Hotel Pupp Карлови Вари	K 4,000.000—	K 4,000.000—	15%			1892
Триглав	K 100.000—	K 100.000—				1909
Хотел на Хвару	K 4.466.67	K 31.240—				1868
Steinschönau	K 80.000—	K 80.000—				1872
Vollbandou, Трст	K 700.000—	K 700.000—				1911
Херцегнови	K 100.000—	K 200.000—				1906

Империл, Беч, ново подuzeће. Опатијско друштво г. 1911. првенствене дионице 5%. Ривиера, Пореч Пуљ, друштво је пало под стјечај. Империл, Карлови Вари, ново друштво. Триглав друштво у ликвидацији. Vollbandou, Трст, ново подuzeће.

Ако прегледнемо ову таблицу долазимо до закључка, да у првом реду скоро сви хотели не давају дионичарима никакве користи. Обзиром на ризико хотелског подuzeћа одговарао би гледе добитка једино хотел Пул у Карловим Варима (5% дивиденд), али то има своје посебне, мјесне и личне узроке, тако да се на овај хотел не само не требамо, већ и не смијемо осврнути, ако хоћемо добити праву слику о рентабилности хотела у рукама дионичких друштава. Али још о другом подучује нас ова таблица. Три су хотелска друштва морала снизити дионички главницу, што значи, да је један дио њиховог капитала пошао изгубљен. Једно је друштво морало емитирати првенствене дионице, а то је скоро увијек лош знак за прилике друштва. Једно је друштво у ликвидацији, једно је пало под стјечај. С тога је ласно схватљиво, да данас у Аустрији нема банке која би била одушевљена за финансирање хотела, али би тешко било и приватног капиталисту заводити да свој новац улаже у ризикантно подuzeће хотела дионичког друштва.

А тако морали бисмо доћи и до закључка, да је изградња великих далматинских хотела још ствар веома далеке могућности, јер да сада није могуће сакупити капитале, који би се морали у те хотели уложити. Ово би била велика штета за Далмацију, јер промет странаца дјелује као благослов на господарски живот покрајине, а рентабилност добро организованог промета странаца у Далмацији изравнала би се барем користи, коју Далмација црпи од производње вина.

Стога треба тражити начин, како осигурати капиталистима њихову корист од хотелских подuzeћа, јер можемо држати, да би се у том случају потребити капитали прилично ласно сакупити.

Рекли смо, да сваки хотел доноси велику корист предјелу, у којем се налази, рекли смо, да би рационално изграђени хотели донијели велику корист цијелој покрајини. А у томе је парадокс: хотел доноси корист свакоме, само не својим власницима, који су поднијели читав ризик подuzeћа. С тога се упорно намеће мисао не би ли могуће било, ствар пререкнути те ризик подuzeћа пребацити на ове, који ће имати свакако од хотела користи, а истодобно дати и капиталистима један добро послужени удио од њихових користи, који ће хотел собом донијети. А мислимо, да овакво ријешење гога питања не само да је могуће, већ да је то и једино ријешење, како ћемо доћи до далматинских великих хотела.

Нема додуше средстава, да се присили сваког занатлију, сваког јавног послужника и сл., који ће имати од хотела користи, да преузму и свој дио ризика. Али есу и јавне и приватне корпорације, који ће имати од хотела знатне користи. Са порастом благостања народа једног пре-

дјела расте и порезна снага тога предјела. Држава покрајина и опћина признат ће више него до сада на порезима и наметима. Осим тога би промет странаца добро дошао и паробродским друштвима. Промислимо, да су далматинске брзе пруге Лојда пасивне, али то не значи ништа друго, него да на сваком путу нема толико путника, колико треба, да се исплати вођа. Кад би попречни број путника се повећао до становитог броја, престала би пасивност Лојдових брзих пруга, а кад би се још више број путника повећао, значи би сваки даљњи путник повећање чистог добитка ових пруга. Како нема двојбе, да ће се број путника услјед изградње модерних хотела знатно повећати, тако би било и праведно, да паробродске пруге поднесу један дио ризика, који би био скончан са изградњом хотела.

Форма пак, у којој би се остварило ово „пребацавање ризика“, била би форма гаранције. Држава, покрајина, опћина и паробродске пруге гарантирале би дионичарима хотелског друштва становиту висину дивиденде, на пр. 5%.

Ја нећу да се упуштам у потаконсти, само на једном примјеру бих хтио да покажем, како би се ова гаранција вршила. За изградњу хотела на пр. у Котору требало би око K 500.000. — Годишње 5% (дивиденд) био би K 25.000. — Узмимо, да би сва паробродска друштва, која су интересирана на Котору, гарантирала K. 4000. —, покрајина K. 5000. —, опћина и држава по K 8000. — свака, укупно K 25.000 — У случају, да би хотел имао чистог добитка барем K 25.000, не би платио ниједан од гаранта ништа, јер би се чисти добитак подијелио као дивиденд дионичарима. У случају, да не би било уопће чистог добитка, морала би наведена лица платити горње износе друштву, да исто од њих подјели дионичарима 5% дивиденд. Ове жртве би биле размјерно веома мале, јер би на пр. држава платила у тај наслов K 8000 —, али велики дио тога износа би била већ укесала од пореза потрошарине за исти хотел, не гледајућ ни на остале порезе истог хотела, нити на то, да би држава пуно више него K. 8000— на порезима укесала. Исто вриједи и за покрајину и за опћину, и паробродска друштва би свој евентуални допринос већ прије укесала од путних карата, него би га хотелском друштву уручила.

На тај би начин била отклоњена прва запрека, која стоји на путу изградња далматинских хотела, наиме поманкање капитала. Са гаранцијом државе, покрајине, опћина и паробродских друштава добио би капиталист осим права на добитак самог подuzeћа и четири добра јамца, која му овај добитак гарантирају. Становиште капиталисте би било ово: Ако буде хотел лоше успјевао, добит ће ди-

оничари сигурно 5% дивиденд од јамаца. Ако хотел буде сјајно успјевао, добит ће дионичар можда и висок дивидент од чистог добитка самога подuzeћа. Уз ове увјете нашло би се ласно и приватних капиталиста у покрајини и ван покрајине, који би допринијели један дио основе главнице.

Кад пак буде финансијско питање ријешено, а ријешење његове је могуће, како смо видјели, долази на ред остала питања, у којим се мјестима морају градити ови хотели (ту треба истакнути, да се хотели барем већим дијелом морају градити и истодобно, а не један послјије другог), како имаду ти хотели изгледаати, како требају да буду уређени, а напосокон питање најтеже: коме се имаде повјерити управа тих хотела. Ту треба прибавити добрих струковњака, који су већ друдје стекли добар глас као хотелијери, јер туристи просуђују и најбољи хотел прама томе, како се може у њему угодно и јефтино живити.

Др. Франо витез Шишка.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Министарске сједнице. У току прошлих седмица Министарски Савјет одржао је више сједница, од којих је неколико било у Двору под предсједништвом Његова Величанства Краља, на којима су претресани важни државни послови и поистијема донесене потребне одлуке.

Одликован. Краљ Петар од Србије одликовао је на предлог министра војног и надлежних команданта, а за показану и освједочену храброст на бојишту у овом рату златном медаљом за храброст пјешадиског мајора црногорске војске г. Луку Гојнића, ослобођавајући га од плаћања таксе. Наше усрдно честитамо.

Изабран за члана Академије. Латинска академија наука, вештина и белетристике у Паризу, (Académie Latine des sciences, arts et belles lettres) изабрала је у својој сједници од 14. јуна ове године по новом календару г. Лабуда Гојнића, министра унутрашњих дјела, за свога члана са дипломом и знаком. Честитамо.

Дјевојачки Институт. Школска година Дјевојачког Института Царице Марије на Цетињу, који је једини радио непрекидно све до сада, завршена је ових дана и ученице су већ распуштене својим кућама. Ове школске године свршиле су Институт 12 ученица и добиле су од Њеног Величанства Царице Марије Федоровне милостиви новчани дар, а од Краљевског Црногорског Министарства Просвјете и Црквених Послова добиле су дипломе. Уз опште одлично владање, имале су оне ове успјехе у наукама: Милица Латковић, Олга Огњеновић и Марија Јерговић с Цетиња, одличан; Даница Мијурковић из Никшића, Милева Радоњић из Андријевице, Јованка Краљевић из Сарајева и Мира Макалец из Загреба, врло добар; Милена Љелавић из Цетиња, Босиљка Јововић из Требиња, Наста Бошковић из Шекулара, Васојевића, Ксенија Ђурковић из Рисна и Зорка Радоњић из Мостара добар. Остале ученице Института прешле су у старије разреде по годишњим билешкама.

Пријеглед рачуна за вријеме рата. Ријешењем Министарског Савјета од 22. маја о. г. образоване су нарочите комисије, у које су одређени и то: за рачуне Црвеног Крста г. г. Јован Хајдуковић, начелник Министарства Финансија и Грађевина, Милан Контић, судија Цетињског Обласног Суда и Јакша Поповић, учитељ и народни посланик; за пријеглед и сређење рачуна војне интенданце г. г. Крсто Јаблан, председник Обласног Суда у Бару, Марко Томовић, заступник шефа Гл. Држ. Рачуноводства и пор. Мирко Булаић; и за рачуне војне реквизиције г. г. Андрија Поповић, заступник шефа Пореско-Царинске Управе, Димитрије Војводић, в. д. директора Хипотекарне Банке и Димитрије Беговић.

Именоване комисије отпочеле су рад у Владином Дому, на Цетињу, и тек по потреби преносиће га у унутрашњост.

Црвени Крст. Друштво Црногорског Црвеног Крста примило је даље ове прилоге у перперијама:

*Прва Народна Банка, Питсбург 300, *Банк оф Еуропа, Њујорк 199, *Гоштанска штедионица, Беч 25, *Име нечитљиво, Minncapolis, 306/50, *Наше Јединство, Силет 718, *Банк оф Еуропа, Њујорк 306/50, Срби, Lowell-Bisbee Arizona, 332/13, Трпезно друштво гостионе „Лондон“, Pzerez 10, Н. Н., Трст 50, Н. Н., Пазин 525, Леополд Ханклик, Планице 24.

Преко господина Влада Лучића, Perth-Amboy: Владо Лучић и Марко Тројановић по 25; Мило Тројановић 12/50; Нико Мединовић и Марко Мустур по 10; Лесо Јовановић 5; Иво Грабовски 2/50.

* Прилози под овим (*) знаком примљени су од више времена, нијесу били прије објављени, јер се чекало на спискове и правне пошљаоце, а пошто до данас се нијесу јавили исти, то се објављују примљене суме и поједини новчани заводи, преко којих се новац примио.

Новоје Времја, Петроград 2722, Василије Кожина, Новочеркасск 312/50, Директор мушке гимназије, Брђанска 115, Данило Живановић—Драгојевић, Вршац 2, С. Holzer, Neuberg 10, Друштво Слога, Питсбург 394, Штедионица, Гдов 126/87, Трговачко-Магазацијско Извознички Хуманитарни фонд, Биоград 288, Борис Валентиновић—Сергијевић, Архангелск 62/66.

Прилози у динарима официра XIV пука I поз. народне војске, Битољ: мајор Велимир Бељић, кап. М. Плесничар, кап. Б. Атанацковић, поруч. др. Поповић, поруч. др. Гостушки и Ђак Милош Кнежевић по 5; кап. Војо Бумбаширевић 6, кап. Алекса Ружић, поруч. Светолик Стевановић, потпор. Драго Поповић, потпор. др. Михајил Јовановић и поруч. Видоје Ђокић по 4; поруч. Божидар Цветковић, потпор. Љубо Ђорђевић, потпор. Милан Гомирац, потпор. Тодор Милићевић, кап. Алекса Околичани, потпор. Мило Бркић, потпор. Јеротије Милетић и кап. Владимир Бркић по 3; потпор. Петар Радековић, потпор. Милан Димић, кап. Мирко Пантелић, кап. Глигор Станковић, кап. Глигор Станковић, кап. Михајил Милијашевић, кап. Вукашин Илић, поруч. Живко Стефановић, поруч. Милан Поповић, поруч. Димитрије Поповић, потпор. Чедомир Трифунац, потпор. Симо Симоновић, потпор. Драгиша Микић, потпор. Симо Шантовић, потпор. Драгић Кнежевић, поруч. Милан Ђокић и свештеник Петар Бисић по 2; благајник Веселин Богдановић 1, потпор. Милутин Милојковић 0/50. Примљено динара 113 тј. перпера 103/96.

Принцеса Lieven P. A. Василчикова, Москва 2515/70, Одбор Женског Сокола, Вотица 50, M. Louca, Женева 144, Louis Brunet, краљ. конс., Париз 560/64, Петар Јововић, Требиње, 152, Друштво и представништво мјеста, Жебрак 182, Срби и Црногорци, Чикаго 1492/67, Андрија Ивановић Дроси, Москва 1173/79, Mr Close, Лондон 120, Anna Bertram Webb, Болоња 945.

Бугарски Црвени Крст а од: Редакц. листа „Кавказ“, Тифлис г-ђе Шидловске, председ. друштва за помоћ, Петрозаводск, Савјетник Максимов, Гомел и радника мајдана Колачевска, Софија 1661/70.

Акционери Петроградске Тулске банке, Петроград 5038, Први Депагман Министарст. Иностр. Дјела, Петроград 11827/07, О. Н. Латкајев, Оренбург 253/82, Начелник и подофицири жандарм. управе, Виленск 55, Становници Витебске Губерније 1500.

Вознесенск, Джизак 327/50, Командир 8-ог пјешадијског Естланског пука 94/25, Предсједник града Богучара 193/13, 48 мо Арзамаско земско собрание 252/98, Пензенски гувернер 1715/97, Симбирска губер. земс. управа 955, Казанско одељење војно-икториског друштва 412/25, Курљанска државна палата 1263/89, Чиновници руског посланства, Токио 334/06, Грозненска градска дума 127/49, Канцеларија Оренбургског губернатора 1271/14, Начелник Гомељског одељења Виленске жандарске управе 1250, Сељаци Горњо-Услонске области 175, Друштво официра 2-ог Кавкаског стрјељачког пука 500, Официри 2-ге Варшавске жандармске дивизије 97/50, Уредништво „Харбински Вјесник“ 86/25, Командир Ковенске тврђаве 132/50, Лист „Јужни Крај“ 2880, Школски округ западне Сибирије 1019/09, Чиновници Ензели-Тегеранске жељезнице 280/29, Начелник 2-ог Замурског жељезничког пука 135/94, Опћински уред Прашког предграђа 820, В. Кропачек, Мерклин 19/40, Банка Кнаут, Наход и Кине, Лаипциг 400, Банка Руско-Азијска, Петроград 210/39, Црвени Крст установљен на универзитету, Казан 1198/29, Леополд Буђински, Хруђина 24/80, Др. Алфред, Кенгрец 43/50, Клуб редакције „Politiku“, Праг 50/26, Видак Колар, Бјут-Монтана 241/85, Н. Н., Варшава 95, Д. Траиловић, Шабо 15, Словенски комитет, Риг 727/71, Васо Ђуrow Медиговић, Бизби Аризон 500, Душан Радовановић, Кукуњевач 40/60, Marquise et Marquis Suiney de Machanaglass, Париз 191, Contesse Elisabeth Schlitz, Париз 48, Јован Шаровић, Андријевица 50, Браћа Срби, Њујорк 572, Негр. Преосвештенство Епископ Гаврило Змејановић, Вршац 1022/98, Вуковић, Врлика 51/02, Српско бокешко братимство, Анаконда Монт. 738/20, Варвара Николајевица Новицки, Кашин 20, Учители и ђаци основ. школе, Воронеж 87/50, Новоје Времја, Петроград 2108/25, Pieege Wolf, Анверса 2000, Fritz Hoheimer, Анверса 2000, Comite de bienfaisance, Месина 3962/40, Српска Штедионица, Коморска Моравица 170/42, Лука Варда, Вел. Полина 80/12, Српски народни одбор, Њујорк 4900, Марко Огњеновић, Минкаполис 160/96, Срби и Руси, Masotown-Па 97/64, Хрватско пјевачко друштво „Јавор“, Pittsburgh-Ra 125, Хрватски католички свјештеници, Вараждио 50, Редакција „Рязански Вјесник“, Рязан 7/50, Андрија Ивановић Дросен, Москва 3624/13, Женски одбор „Narodni tednoty“ Олмиц 100, Ј. Антерић, др. С. Ђунио и С. Ђурковић, Котор 100, Црногор. Црвени Крст, Галвестон 1064/12.

Преко г. Николе Марића, Биоград приложише у ср. дин. Милан Вале 100; Ми-

лан Андоновић 20; Браћа Илић, Бибе, Симо Прстић, Михаил Викторовић, Вељо Карић, Душан Јанковић, Лука Панић и Мишковић Антонијевић по 10, Др Кужеља 5, Игњат Левензон 3, и Никола Марић 2, Свега дин. ср. 210. — т. ј. Перпера 19320.

Иван Сундечић, Саратов 10750, Градоначалник Генерал Зворикин, Ростов 70737, Српски правос. савез „Србобран“ Питсбург 253, Евгеније Орлов Самтред 100, Ј. Петрић, Грабље 80, Одбор вароши, Пљевља 1500, Широ Срзентић, Портланд 2656, Одбор за скуп. прилога, Буенос—Аирес 31460, Срп. прав. цркв. општина, Свиница 100.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград, 3. јуна. — Полиција је ухапсила убицу Зија.

Мадрид, 7. јуна. — Краљица је родила сина.

Беч, 7. јуна. — У Парламенту усвојена је једногласно одлука да се позове влада да распуште све резервисте са јужних граница.

Званични огласи

ОБЈАВА

Овим се чини на знање, да ће Министарство Војно путем јавне лицитације продавати ниже изложене количину артикла:

- 1) Пасуља око (хиљаду и пет стотина) квинтала 1500.
- 2) Папра црвеног око (двадесет) квинтала 20.
3. Ориза око (хиљаду и двије стотине) квинтала 1200.
- 4) Цукра око (стотину педесет) квинтала 150.
- 5) Петролија око (двадесет) квинтала 20.
- 6) Зоби око (осам хиљада и пет стотина) квинтала 8500.
- 7) Мекина око (пет хиљада) квинтала 5000.
- 8) Греда око (педесет) комада 50.
- 9) Штица око (честрдесет) комада 40.

Означене количине артикла већином се налазе у Медоу а неки дио од истих у Бару, гдје ће се и извршити лицитација и то у Медоу у суботу 8. а у Бару у понедељник 10. ов. мј. од 8—12 сати пр. подне.

Онај ко жели лицитирати нека се означених дана пријави у 8 сати у јутро на мјестима гдје је профијант смјештен. Ко пак не може лично присуствовати може послати замјеника снабђевена са легалним пуномоћјем и осталим документима који се захтијевају.

Личитирати се може на све укупно на овдје означених мјестима или пак на поједини артикал, али не никако на половину или ма који дио од означене количине појединог артикла, а првијенство имају они који све или више артикала жели узети.

Сваки који жели лицитирати мора унапријед пред комисијом која ће вршити лицитацију положити готов новац и то рачунајући:

За сваки квинтал пасуља по 20 перпера;	
” ” ” ориза ” 30 ”	
” ” ” папра ” 100 ”	
” сваку ламу петролије ” 5 ”	
” сваки квинтал зоби ” 12 ”	
” ” ” цукра ” 30 ”	
” ” ” мекина ” 8 ”	
” ” ” метар греде ” 3 ”	
” ” ” комад штице ” 3 ”	

Црногорски држављани могу новац замијенити непокретним имањем.

Увјерење о имовном стању мора бити судом потврђено и овјерено да сврху истог нема ничијег дуга, а мора се тачно означити које се имање даје за кауцију са тачним ограничењем, мјестом гдје се налази и вриједност коју је суцка комисија оцијенила.

Онај црногорски држављанин који не поднесе означене документе о имању или ако означено имање не имадне вриједности колико се захтијева или готов новац, нема право лицитирати ниједан страни држављанин ако не поднесе готов новац.

Продаја се разумије на лицу мјеста на којем се дотични артикли налазе и све трошкове, око мјерења, преношења, превоза, утоваривања падају на терет купца, као год и све прописане Државне, општинске и друге дажбине у колико их би на поједини артикал било.

Обрачун ће купац учинити са Министарством према количини која се на означеним мјестима мјерењем утврди, мјерење ће вршити купец или његов опуномоћеник у присуству лица које Министарство војно одреди, и томе лицу купац ће или његов замјеник на измјерену количину дати признаницу. У случају да се

поједини купљени артикал не могне измјерити купац ће Министарству исплату извршити према количини означеној у овој објави.

Црногорски држављани који би купили све или који од поменутих артикала, обавезно имају извршити исплату на овај начин; једну четвртину новца од цијеле суме коју има платити исплатиће на даље у року од 30 дана од дана закључка лицитације, другу четвртину најдаље у року од 15 дана од исплате првог рока, а цио остатак у року од 20 дана од дана другог рока.

Ако купац не би извршио исплату на којем од поменутих рокова Министарство његову кауцију предаје суду да је овај путем закона продадне и Министарству неисплаћену суму новца као год и односне штете исплати,

Број Р. 3889.—О. 2023. Из канцеларије административног одсјека Министарства Војног, 1. јуна 1913. г. Цетиње.

ОБЈАВА

На дан 15. јуна о. г. одржаће се јавна лицитација за прегон потребне количине соли и то:

од Плавнице до Подгорице,
” ” ” Никшића, и
” ” ” Колашина, у канцеларији подгоричке царинарнице.

Личитација ће се означеног дана одржати код поменуге царинарнице од 9 до 11 сати прије подне и уступити понудиоцу најниже цијене, ако ова за државу буде повољна.

Пдробни услови могу се видјети у канцеларији управа царинарница, у Подгорици, Никшићу и Колашину као и у канцеларији подписане управе на Цетињу, сваког радног дана за вријеме канцеларијских часова.

Личитанти су дужни до 14. јуна т. г. закључно, положити код управе подгоричке царинарнице кауцију и то: за прегон Плавница—Подгорица перпера 5000 у готову или 10.000 перпера у непокретности, а за прегон Плавница—Никшић и Плавница—Колашин, по перпера 10.000 у готову или 20.000 перпера у непокретности.

Кауција у непокретности мора бити судом потврђена и процијенена, а да иста није никаквим дугом оптерећена. Ко ове услове на вријеме не испуни, лицитацији не може присуствовати.

К броју 3126. Из Пореско-Царинске Управе Краљ. Министарства Финансија и Грађевина, 18. маја 1913. год. Цетиње.

Објава

На дан 26. јуна т. год. одржаће се у канцеларији административног одсјека Министарства Финансија и Грађевина, јавна лицитација за набавку 3300 квинтала ђумура — кокса — за огрјев извјесних државних надлештава на Цетињу.

Предаја ђумура има се извршити франко Цетиње и то: пред магазином Владиног Дома квинтала 1500; пред магазином болнице „Данило I“ кв. 1200; пред магазином истр. затвора квин. 600; гдје се има извршити мјерење.

Трошкове последије мјерења сноси Министарство.

Вреће су својина подузимача и њихова тежина одбија се од количине кокса, нађене мјерењем.

Кокс има по квалитету одговарати садашњем, који се налази у магазину Владиног Дома и мора бити чист и сув.

Предаја кокса има отпочети најдаље 15 јула, а коначно извршена до 1. септ. ов. год.

Подузимач је дужан положити на дан лицитације кауцију од перп. 2500 у готову новцу или папирима од вредности, или кауцију од 6500 перпера у непокретности.

Ко жели лиферовати горњу количину кокса може сваког радног дана у поменутом одсјеку Министарства видјети мустру кокса и видјети ближе услове.

Број 3118. — Из канцеларије Административног Одсјека Министарства Финансија и Грађ., 10. маја 1913. Цетиње. 47

ПОЗИВ

У смислу ријешења Краљ. Обласног Суда у Бару од данас, број доњи, позива се одбјегли Нико Баћевић, поштанско-телеграфски чиновник, родом из Улциња, оптужен због стицаја дјела утаје — извршене на штету добровољаца: Илије Стијеповића, Стева Путице и Марка Башића — и проневере државног новца, да на дан 17. јуна ове године у 9 сати прије подне предстане потписатом суду, ради преслушања и јавне расправе по наведеним дјелима, у противном, суд ће донијети пресуду — in contumaciam — ма и на штету оптуженог.

Број 76. V—1913—2.

Ст.-Бар, 13. маја 1913 год.

— Краљ. Обласни Суд, —
пресједав. судија,
Д. Омербашкић.

Објава

На дан 25. јуна т. год., одржаће се у канцеларији административног одсјека Министарства Финансија и Грађевина јавна лицитација за набавку 600 кубних метара дрва за огрјев извјесних државних надлештава на Цетињу.

Ко би желио лиферовати горњу количину дрва, може сваког радног дана у поменутом одсјеку министарства видјети ближе услове за то.

Број 3118. — Из канцеларије Административног Одсјека Министарства Финансија и Грађ., 10. маја 1913., Цетиње. 47

Објава

Од 1. јуна ове год. приенос поште и превоз путника на линији Бар—Стари Бар—Улцињ врши се аутомобилом.

Подвознице се купују код пошт. станица.

Подвозна је такса за једног путника од Бара или Ст. Бара до Улциња или обратно 4 перпера.

Аутомобил сваког дана

полази из	долази у
Бара у 5:30 по подне	Ст. Бар у 5:40 по подне
Ст. Бара у 5:45 “ “	Улцињ у 7:20 “ “
Улциња у 6:30 пр. подне	Ст. Бар у 7:50 пр. подне
Ст. Бара у 8 “ “	Бар у 8:10 “ “

Полазак и долазак бива тачно по распореду, испред дотичних пошт. станица.

П. т. број 6912. Из Министарства унутрашњих дјела — пошт.-телегр. одјељење — 1. јуна 1913., на Цетињу. 1,3

Приватни огласи

CHRONOMETRE
„PRIMA“

Ко жели да има добру цепену уру, може је добити у радњи **НИКОЛЕ КНЕЖЕВИЋА** на Цетињу. Ура је од старог берлинског сребра и служи као успомена на балкански рат, јер се на њој налазе рељефно израђене на спољном капку све четири савезне балканске војске, а на унутрашњем рељефно израђени ликови савезних владара, као и натпис: „Јунацима балканског савеза“. Израда уре је веома укусно израђена, а макина првог квалитета. Цијена је само 50 перпера. п. п. бр. 116, 3,3

СТЈЕЧАЈ

Упражњена су при Барском Друштву два мјеста шефа желез. станице.

Кандидати не могу бити млађи од 30 ни старији 50 од год.

Имају поднијети Главној Дирекцији Барског Друштва у Бару своје свједоцбе, да су обављали овог рода службу при другим железницама и морају познати српски као и један од страних језика: француски или италијански.

Молбе се имају упућивати Гл. Дирекцији Барског Друштва у Бару, код које ће се и утаничити евентуални услови примана у службу.

При једнаким условима црног. поданици имају првијенство.

ГЛАВНА ДИРЕКЦИЈА БАРСКОГ ДРУШТВА — БАР, Р. 88, бр. 121, 3,3

Објава

Пошто се заказане лицитације свих контраата закупа општ. такса, објављених у 23-ћем броју „Гласа Црногорца“, нијесе могле пуноважно обавити услед дјелимичне мобилизације наше војске, то се овим ставља до знања свима заинтересованима, да ће се речени закупи уступити понудиоцима највећих, односно најнижих цијена, ако ове буду повољне, у канцеларији потписате управе у доље означеним данима и часовима са овим редом:

- 1) 10. јуна од 9—12 сати прије подне, освјетљење старе и нове вароши;
  - 2) 10. јуна од 3—6 сати после подне, чистоћа пјаче;
  - 3) 11. јуна од 9—12 сати прије подне, монополисани артикли;
  - 4) 11. јуна од 3—6 сати после подне, увозна такса на страну робу 1%;
  - 5) 12. јуна од 9—12 сати прије подне, мјерачка такса;
  - 6) 12. јуна од 3—6 сати после подне, увозна такса на пиће;
  - 7) 13. јуна од 9—12 сати прије подне, кланична такса;
  - 8) 13. јуна од 3—6 сати после подне, увозна такса на живо и коже;
  - 9) 14. јуна од 9—12 сати прије подне, увозна такса на страну робу 1%;
- Личитанти су дужни прије лицитирања положити кауцију у готову 10% или у непокретности 30% судом потврђено од излицитиране цијене. Контраатски услови могу се виђети у канцеларијским часовима, а и на дан лицитације.
- КБроју 1283. Из канцеларије управе општине вар. Подгорице, 1. јуна 1913 год., Подгорица. Р. 186, бр. 145, 1,1

Црногорској Банци на Цетињу

потребно је стручно лице, које ће бити у стању, да самостално спроведе — установи — при Банци робно одјељење у вези са комисионарским пословима, те да као шеф тог одјељења предузме сталну бригу око вођења тих послова.

Понуде са условима треба упутити што скорије Банци.

Првијенство ће имати они, који су се показали искусним у овом правцу рада, што ће доказати потребним свједоцбама. П. п. бр. 152, 1,3

УПРАВА ЦРНОГОРСКЕ БАННЕ.

ОБЈАВА

о избору општинскијех одборника и њиховијех замјеника за варош Цетиње

Објављује се грађанству општине вароши Цетиња, да ће се у смислу чл. 15. закона о уређењу варошких општина, избор општинскијех одборника и њиховијех замјеника на Цетињу, а за трогодишњу периоду која наступа, извршити у просторијама Цетињске Читаонице на дан 9. јуна ове године од 9—12 прије и од 2—5 сати последије подне.

По члану 179. Устава за Краљевину Црну Гору, у вези с чл. 33. закона о уређењу варошких општина, право гласања при општинскијем изборима има сваки пунолетни црногорски држављанин, који, уз друге законске услове, плаћа дацију или порезу, а ко то своје право може употребити на Цетињу гореозначеног дана, може се видјети из списка, бирача, који ће се, у смислу члана 36. закона о уређењу варошких општина, изложити пред општинскијем домом на 15 дана пред изборима.

Ако у списак случајно не би био уведен неко, ко има право бирања, има се на основу чл. 32. поменутог закона пријавити на вријеме Управи Општине вароши Цетиња, како би се у списак накнадно могао увести.

К. Бр. 1289.—В.—1913.—601.

Цетиње, 20. маја 1913. г.

Управа општине вароши Цетиња,

Предсједник,

Т. Милошевић.

Р. 195, бр. 126, 3,3

КЊИГОВОЂА струковно наображен, вјешт свим трговачким пословима са познавањем хрватског и њемачког језика, са извршним свједоцбама, тражи намјештење у којој творници или велетрговини. Цијене понуде на

ИВАН БЛАЖЕКОВИЋ.

Бакар код Фијуме.

п. п. бр. 133, 1,3

Објава

ЗАНАТЛИЈСКО-РАДНИЧНО УДРУЖЕЊЕ, у смислу ријешења ванредне скупштинске сједнице, одржане 21. маја о. г., ставља до знања свим редовним члановима, да је Удружење после паузе због ратних прилика, отпочело свој редовни рад, те се позивају чланови, да уплате своје дужне улоге, а тако исто Удружење апелује на све занатлије, да се уписују у чланство и својим уписом притеку и омогуће бољи развјатак ове занатлијско-радничке установе.

Број 47. 1913—2. Из Управе Никшићског Занатлијско-Радничког Удружења, 25. маја 1913. Никшић. Р. 82, бр. 145, 1,1

ПОМЕН

Стављамо до знања браћи, пријатељима и познаницима, даћемо држати парастос у капели на новом гробљу 16. т. мј. у 10 сати пред подне:

брату † Тому; рођацима: поруч. † Мирју Маркову, † Јовану Савову, свршеном академу пољопривреде, † Петру Јокову, † Илији Маркову, † Машу Ивову и † Крсту Митрову — Лекићима погинулим у рагу под Тарабош 1912/13 год.

Цетиње, 6. јуна 1913.

Ожалошћени:

кап. Мило М. Лекић

са породицом

Р. 70, бр. 147, 1,1

ПОМЕН

У недељу 16. јуна у 10¹/₂ сати прије подне, даваћу парастос у Влашкој цркви мојим рођацима, храбро погинулима на скадарском бојишту:

+

Ићу Јокашеву, Шкрњети Андорову, Перу Ђуровићу, Нику Маркову, Нику Ивову, Миловану Николићу, Лазару Перову, Јоку Маркову, Виду Радову, Кијци Перову, и барјактарима: Марку Никову Филипу Андрићу — Пејовићима.

Цетиње, 6 јуна 1913.

Р. 58, бр. 149, 1,1

ИВО ПЕЈОВИЋ